

LAUSUNTO

27.06.2024

385/03.00.00/2024

Liikenne- ja viestintäministeriö

Lausuntopyyntö: 27.05.2024, asianumero VN/5125/2024

Ilmatieteen laitoksen lausunto: Esitys Avaruustilannekeskuksen perustamisen vaatimista lakimuutoksista

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Ilmatieteen laitokselta lausuntoa aiheesta 'Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Ilmatieteen laitoksesta annetun lain ja Puolustusvoimista annetun lain muuttamisesta'.

Hallitus esittää muutettavaksi Ilmatieteen laitoksesta annettua lakia sekä Puolustusvoimista annettua laki siten, että Avaruustilannekeskuksen perustaminen voitaisiin aloittaa vuoden 2025 alusta. Tarkoituksena on, että perustettavan kansallisen Avaruustilannekeskuksen operatiiviset toiminnot keskitettäisiin liikenne- ja viestintäministeriön alaisen Ilmatieteen laitoksen ja puolustusministeriön alaisen Puolustusvoimien nykyisten toimintojen yhteyteen. Avaruustilannekeskuksen perustamisessa on näin ollen tarkoitus hyödyntää tehokkaasti jo olemassa olevia viranomaistehtäviä, -rakenteita ja -prosesseja. Tämä olisi kustannustehokkain ja organisatorisesti järkevin tapa toteuttaa avaruustilannekeskuksen perustaminen. Avaruustilannekeskuksen palvelutuotannon on tarkoitus perustua moniviranomaisyhteistyölle, joka tapahtuisi jatkuvassa kaksisuuntaisessa vuorovaikutuksessa erityisesti avaruustilannetiedon käyttäjäviranomaisten ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Ilmatieteen laitos on perehtynyt esitykseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Hallituksen esittämät lakimuutokset ovat tarpeellisia, jotta kansallinen Avaruustilannekeskus saadaan suunnitelman mukaisesti perustettua. Ilmatieteen laitos pitää esitettyjä lakimuutoksia tarpeellisina eikä laitoksella ole huomautettavaa hallitusesitykseen.

Avaruustilannekeskuksen perustamistoimia selvitti Liikenne- ja viestintäministeriön asettama kaikki hallinnonalat kattava ohjausryhmä 10.10.2022 - 3.5.2023, joka loppuraportissaan yksimielisesti suositti, että Suomeen perustetaan kansallinen avaruustilannekeskus.

Ilmatieteen laitos pitää perustettavaa Avaruustilannekeskusta kansallisesti hyvin tärkeänä. Suomalaisen yhteiskunnan häiriötön toiminta ja hyvinvointi on yhä enenevässä määrin riippuvaista avaruustoiminnasta, erityisesti sen tuottamista satelliittiperusteisista palveluista. Yhteiskunnan häiriöttömän toiminnan ja hyvinvoinnin kannalta välttämättömiä

satelliittipalveluita ovat mm. tietoliikenne, aika- ja paikannustieto, sään ja ympäristöolosuhteiden seurantajärjestelmät sekä Puolustusvoimien ja muiden viranomaisten työtä tukevat satelliittipalvelut. Avaruustoiminnan turvallisuus- ja puolustuspoliittinen merkitys on jatkuvassa kasvussa, ja sen vuoksi on kansallisesti tärkeää saada puolustusvoimien kannalta tunnistettua avaruustilannekuvaa.

Perustettava Avaruustilannekeskus tulisi toimimaan tiiviissä kansainvälisessä yhteistyössä EU-maiden sekä Yhdysvaltain ja Britannian avaruustilannepalveluiden kanssa. Yhteistyön avulla saatavien havaintojen ja analyysien avulla määritellään avaruustilannekuva, sitä parannetaan omien kansallisten havaintojen avulla ja tuotetaan tarvittavat palvelut suomalaiselle yhteiskunnalle.

Helsingissä 28.6.2024.

Prof. Ari-Matti Harri
ATH -tutkimusyksikön päällikkö
Avaruus- ja Kaukokartoituskeskus
Ilmatieteen laitos
Ari-Matti.Harri@fmi.fi